

Hundredårs festen i Fanefjord Skov den 3. juni 1869

Uddrag fra Frede Bojsens Møns Historie, bind 9

Om gods nr. 2 har jeg kun haft adgang til få kilder. Til gengæld har jeg deltaget i den smukke hundredårs fest der, hvoraf jeg derfor kan give en kort beskrivelse, støttet til datidens avisreferat. Fanefjord Skov har en pragtfuld festplads mellem to store kæmpehøje, yderligere smykket med æresport, flag og kranse. Mindestenen, 3 alen høj, var rejst på den største af højene med følgende indskrift:

År 1869
rejste Fanefjord godsens ejere
denne sten i taknemlig minde
om forfædre, som 1769
købte godset.
Her skal med tak nævnes
præsten A. S. Fibiger
og gmd. C. Nielsen,

der rejste til København
og formåede
Kong Christian VII
til at være kautionist.
Lad denne sten urokket stå,
vor efterslægt til minde,
at de igen om 100 år
den frihed og kan finde.

Mindestenen er altså sat til forfædrenes ære og dertil er føjet en tak til de to mænd, der skaffede kongens kaution for bønderne.

Senere havde sagnet antaget den mere ridderlige skikkelse, at da bønderne ikke kunne skaffe den krævede kaution for handelen, havde de nævnte mænd sat sig til hest og redet om natten ind til København og fået kongens svar, at han selv påtog sig kautionen. Således forholdt det sig dog ikke ganske. Bønderne havde ganske rigtig sået tilsagn på auktionens første dag og handelen var gået i orden, da de inden 24 timer havde skaffet kaution af en købstadsmand i Stubbekøbing. Man må antage, at Barfoed har ordnet dette forhold. I løbet af efteråret havde de imidlertid gentagne gange måttet skifte kautionist og hver bonde måtte derfor betale kautionisten 1 tønne rug. Denne afgift var trykkende og da Andreas Samsing Fibiger i december måned 1769 blev præst i Fanefjord, påtog denne sig sammen med Chr. Nielsen at rejse ind at forebringe sagen for kongen, som ofte havde ytret det ønske at hjælpe bønderne til ejendom. Af kongens svar må man også slutte, at han ikke har billiget fremgangsmåden ved auktionen. Fritagelse for kautionen måtte jo antages at tilkomme alle Møns bønder. Af en af sangene ved hundredårsfesten kan man også se, at da levede endnu sagnet i sin oprindelige skikkelse, Digteren lader nemlig de to mænd ride om natten ind til kongen.

Hvem har nu ret? En sådan ridetur var jo næppe dengang så afskrækkende.

Hundredårsfesten havde samlet 2 á 3000 deltagere og for denne forsamling holdt byfoged Hother Hage den egentlige indvielsestale med al den glans og klarhed, som datidens ordførere var i besiddelse af, idet han tog sit udgangspunkt fra den sagnrige egn, hvor Grøn og Fane havde rådet. Efter afsløringen drog hele forsamlingen i optog op på højen omkring mindestenen. Ved festbordet fulgte en lang række taler; særlig opmærksomhed vakte det, da hofjægermester Tutein fra Marienborg tog ordet og takkede Fanefjord for godt naboskab. Han tilbød da også bønderne på Gods nr. 1 – Damsholte sogn - at blive selvejere og navnlig efterlyste han de 80 husmænd, som var fæstere under Gods nr. 2.

Også jeg talte ved denne lejlighed, idet jeg mindede om, at det var den 3. juni, kronprins Frederiks fødselsdag og i den anledning drog en parallel mellem de forventninger, man for 100 år siden satte til det

Fanefjordhistorier

unge daværende kongepar, mens vi i næste måned ventede kronprinsens komme med sin svenske brud, et ægteskab hvortil der knyttedes store forventninger. Ved omtalen af, at forventningerne fra 100 år siden blev skuffede, berørte jeg også Struenses skyld. Han ville vel frihed, men den var skæv, fordi den var en frugt af herskersyge. Sluttede med et leve for kronprinsparret.

Til sidst sang man den daværende nationalsang: "*Danmarks dejligst vang og vænge*". Blandt flere sange forekom følgende vers (mon ikke af Troels Smith?):

Og held med os om hundred år
vi håbe før,
vor gerning da i minde går
til slægterne fra år til år,
og at den fri og trøstig slår
på fremtids dør.
Ja, da vil Danmarks bondestand
ej synke ned i trællebånd
som før.

Mindesmærket i Fanefjord Skov

Mindestenen i Fanefjord Skov o. 1910

Digt af ukendt forfatter, til hundredårs festen i Fanefjord Skov den 3. juni 1869

Dejlige Fanefjord,
kantet med bælt og nord
og med Østersøens sølvblå farve.
Du er en plet så skøn,
yndig og sommer grøn,
overalt i mark og eng og skove.

Ej så i fordums tid,
thi da i sved og slid,
bonden måtte trælle for sin Herre,
da var det en gru.
Det bør man huske nu,
bonden i vort fødeland at være.

Sejrende Christian,
konge i Danmarks land,
bondestandens lykke lå på hjerte,
det vidste sognets præst,
derfor han steg til hest,
for at tolke kongen, bondes smerte.

Hundredhalvtres det er,
siden præst Fibiger,
for de kære bønder var til hove,
han var en rigtig tolk,
for sine sognefolk,
derfor vi af hjertet vi må love.

I de henrindende år,
marken i gyldne flor,
gave i korn og mælk i vore spande,
sjælen har fri og frank,
hævet sig fro og rank,
over trællesind med frejdig pande.

For denne gæve præst,
holder vi jubelfest,
som for vore datids brave fædre,
ved denne bautasten,
til efterverdenen,
vi med tak i deres grav dem hædre.